

Majke i kćeri

starješina M. Russell Ballard
iz Zbora dvanaestorice apostola

U ove posljednje dane ključno je - čak i kritično - da roditelji i djeca slušaju i uče jedni od drugih.

Braćo i sestre, prije šest mjeseci govorio sam na svećeničkom zasjedanju općeg sabora očevima i sinovima. Kao što ste mogli očekivati, mojih 5 kćerki, 24 unuke i sve veći broj praunuka tražile su podjednaku pažnju. Tako ću danas govoriti prvenstveno majkama i kćerkama Crkve.

Moja draga supruga Barbara imala je vječno značajan utjecaj na naše kćerke i unuke, a one su zauzvrat imale isti na nju. Majke i kćeri igraju ključnu ulogu u pomaganju jedne drugima istražiti svoje neograničene mogućnosti unatoč razornim utjecajima svijeta u kojima su ženstvenost i majčinstvo iskvareni i zloupotrijebljeni.

Obraćajući se ženama Crkve prije gotovo jednog stoljeća, predsjednik Joseph F. Smith je rekao: »Nije na vama da vas vode žene svijeta, već da vi... vodite žene svijeta u svemu što je hvalevrijedno, božanstveno, uzvisujuće i... pročišćujuće za djecu ljudsku« (*Teachings of Presidents of the Church: Joseph F. Smith* [1998], 184).

Sestre, mi, vaša braća, ne možemo učiniti ono za što ste vi božanski predodređene činiti još od prije postanka svijeta. Možemo pokušati, no ne možemo se niti nadati da ćemo replicirati vaše jedinstvene darove. Ne postoji ništa na ovom svijetu što je tako osobno, tako njegujuće, ili što toliko mijenja život kao utjecaj pravedne žene.

Jasno mi je da neke od vas djevojaka nemate majke s kojima biste mogle razgovarati o ovim pitanjima. A mnoge od vas žena trenutno nemate kćerke u svojem životu. No, stoga što *sve* žene imaju u svojoj božanskoj naravi i naslijeđeni talent i upraviteljstvo majčinstva, većina onoga što ću reći primjenjuje se podjednako na bake, tetke, sestre, pomajke, svekrve, vođe i druge mentorice koje ponekad ispune praznine tih značajnih odnosa majki i kćerki.

Djevojke, vaše vas majke obožavaju. U vama vide obećanje budućih naraštaja. Sve što ostvarite, svaki izazov koji nadvladate, donosi im čistu radost. I slično tomu, *vaše* brige i boli su *njihove* brige i boli.

Danas želim vama djevojke dati neke prijedloge o tome kako u potpunosti iskoristiti vaš odnos s vašom majkom. A zatim imam nekoliko misli koje bih podijelio s majkama o tome kako one

mogu povećati svoj utjecaj kod svojih kćerki kao i kod drugih članova njihove obitelji.

Nažalost, previše je lagano prikazati zbrku i izobličenost ženstvenosti u suvremenom društvu. Neskromne, nemoralne i neumjerene žene zakrčuju eter, monopoliziraju časopise i prikradaju se na filmske ekrane - dok ih u isto vrijeme svijet slavi. Apostol Pavao je proročki govorio o »tešk[im] vremen[ima]« koja će nastupiti u posljednjim danima, a posebno je nagovijestio nešto što se njemu činilo posebno opasnim: »Ženice što su pune grijeha, koje vode svakovrsne strasti« (2. Timoteju 3:1, 6). Zbog popularne kulture žene danas često ispadaju budalaste, nedosljedne, nepromišljene i nemoćne. Ona ih često objektivira i ne poštuje, te predlaže da one mogu ostaviti svoj trag na čovječanstvu jedino zavodjenjem - jednostavno sveprožimajuća najopasnija poruka koju neprijatelj šalje ženama o njima samima.

I tako, moje drage djevojke, sa svim svojim srcem vas potičem da ne gledate na suvremenu kulturu kao na svoj uzor i mentor. Molim vas okrenite se svojim vjernim majkama u potrazi za obrascem koji ćete slijediti. Oblikujte se prema *njima*, ne prema slavnima čija mjerila nisu Gospodinova mjerila, i čije vrijednosti ne odražavaju vječno stajalište. Ugledajte se na svoju majku. Učite iz njezine jakosti, hrabrosti i vjernosti. Slušajte ju. Ona možda nije stručnjak u pisanju SMS poruka; možda niti nema svoj profil na Facebooku. No, kada se radi o onome što nam je u srcu i što spada na Gospodina, ona je bogata spoznajom. Kako se približavate vremenu braka i mladog majčinstva, ona će vam biti vaš najveći izvor mudrosti. Niti jedna druga osoba na zemlji ne voli vas na isti način niti je voljna žrtvovati toliko kako bi vas ohrabrila i pomogla vam da pronađete sreću - u ovom životu i zauvijek.

Volite svoju majku, moje mlade sestre. Poštujte ju. Slušajte ju. Vjerujte joj. Njoj je na srcu ono što je najbolje za vas. Ona se brine za vašu vječnu sigurnost i sreću. Stoga budite ljubazne prema njoj. Budite strpljive s njezinim nesavršenostima jer ih ona ima. Svi ih imamo.

Majke, sada bih podijelio nekoliko misli s vama o posebnoj ulozi koju imate u životu svojih kćerki. Imamo obiteljsku prijateljicu koja često putuje s članovima svoje šire obitelji. Njezino je glavno opažanje nakon svakog puta to koliko se djevojke ponašaju poput svojih majki. Ako su majke štedljive, onda su i njihove kćerke. Ako su majke čedne, onda su i djevojke. Nose li majke japanke i drugu ležernu odjeću na sakramentalni sastanak, tako čine i njihove kćerke. Majke, vaš je primjer izrazito važan vašim kćerkama - čak i ako one to ne priznaju.

Tijekom povijesti svijeta žene su uvijek bile učiteljice moralnih vrijednosti. Ta poduka započinje u kolijevci i nastavlja se tijekom života njihove djece. Danas je naše društvo bombardirano porukama o ženstvenosti i majčinstvu koje su opasno i opako krive. Slijeđenje ovih poruka može usmjeriti vaše kćerke prema putu grijeha i samouništenja. Vaše kćerke to možda neće

shvatiti dok im ne kažete - ili bolje, dok im ne pokažete kako donositi ispravne odluke. Kao majke u Izraelu, vi ste vašim kćerkama prve linije obrane protiv smicalica svijeta.

Dakle, majke, shvaćam da se ponekada čini kako naša djeca ne obraćaju pažnju na lekcije koje ih pokušavamo podučiti. Vjerujte mi, vidio sam taj vodenast pogled koji se pojavi u očima tinejdžera upravo kada dolazite do onoga što vi mislite da je najbolji dio vaše poduke.

Uvjeravam vas da čak i kada mislite da vaša kćer ne sluša ništa što joj govorite, ona i dalje uči od vas dok vas promatra kako bi otkrila prate li vaša djela vaše riječi. Kao što se vjeruje da je Ralph Waldo Emerson rekao: »Ono što činite govori toliko glasno da ne čujem što govorite« (vidi Ralph Keyes, *The Quote Verifier* [2006], 56).

Podučite svoje kćeri pronaći radost u odgoju djece. Tu njihova ljubav i talenti mogu imati najveći vječni značaj. U tom kontekstu razmotrite nalog predsjednika Harolda B. Leeja koji kaže da »najvažnije... djelo koje ćete ikada činiti biti će ono unutar zidova vlastitog doma« (*Teachings of Presidents of the Church: Harold B. Lee* [2000], 134). Naravno, to vrijedi za sve nas, no posebno je snažno kada se razmotri odnos majki i kćerki.

Majke, podučite svoje kćerke da vjerna Božja kćer izbjegava kušnju tračanja ili međusobnog osuđivanja. U propovijedi Potpornom društvu u Nauvoou, prorok Joseph je savjetovao : »Jezik se teško može ukrotiti - ne koristite ga za ono što je od male ili nikakve važnosti« (*Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* [2007], 455).

Tijekom proteklih godina izdano je puno članaka, filmova i knjiga napisanih o ženama i djevojkama koje tračaju i koje su »zlobne«. Sotona uvijek pokušava potkopati najdragocjeniji element božanske naravi žena - narav odgoja.

Odnos majke i kćeri je onaj u kojem kćer uči kako odgajati dok je se odgaja. Ona je voljena. Podučava je se i ona iz prve ruke osjeća što znači imati nekoga tko se brine o njoj dovoljno da je ispravi dok je istovremeno dalje ohrabruje i vjeruje u nju.

Upamtite sestre, Bog je izvor svake moralne i duhovne moći. Pristup toj moći dobivamo kada uđemo u saveze s njim i obdržavamo te saveze. Majke, podučavajte svoje kćerke važnosti sklapanja saveza, a zatim im pokažite kako obdržavati te saveze na takav način da će one željeti živjeti dostojno odlaska u hram.

U današnjem svijetu to znači razgovarati s vašim kćerkama o pitanjima seksualne prirode. Vaše kćeri, kao i vaši sinovi, odrastaju u svijetu koji otvoreno prihvaća rani, neobvezan i nepromišljen promiskuitet. Neskromne, nečedne žene su obasipane glamurom te prečesto slavljene i

oponašane. Iako postoje koraci koje možemo poduzeti u svojim domovima i obiteljima kako bismo minimalizirali svoju izloženost neukusnim elementima suvremenog življenja, vaše kćeri ne mogu u potpunosti izbjeći vulgarne seksualne poruke i zavodjenja koja ih okružuju. Trebate imate učestale, otvorene rasprave tijekom kojih ćete podučavati svoje kćerke istinu o tim pitanjima.

Na primjer, one trebaju razumjeti da kada nose odjeću koja je preuska, prekratka ili previše otvorena, ne samo da odašilju krivu poruku mladićima s kojima se druže, već također u vlastitom umu ovjekovječuju zabludu da vrijednost žene ovisi isključivo o tjelesnoj privlačnosti. To nikada nije bilo, niti će ikada biti dio pravedne definicije vjerne Božje kćeri. One to trebaju čuti - jasno i opetovano - s vaših usana, i trebaju to vidjeti primjerom na ispravan i dosljedan način po vašim vlastitim mjerilima odijevanja, njegovanja i čednog življenja.

Vjerojatnije je da će svi mladi sklopiti i održavati saveze ako nauče kako prepoznati prisutnost i glas Duha. Podučite svoje kćerke o onome što spada na Duha. Uputite ih na Sveta pisma. Dajte im iskustva koja će im pomoći njegovati blagoslove svećeničke moći u njihovim životima. Kroz održavanje saveza učiti će čuti Gospodinov glas i primiti osobnu objavu. Bog će uistinu čuti njihove molitve i odgovoriti im. Tema zajedničkih večeri za 2010. godinu odnosi se na naše mlade kao i na sve nas: »Odvaži se i budi hrabar. Ne boj se i ne strahuj, jer kuda god pođeš, s tobom je Jahve, Bog tvoj« (Jošua 1:9). To će ih odvesti sigurno do blagoslova doma Gospodnjeg.

Pobrinite se da one znaju kako je održavanje saveza najsigurniji put do vječne sreće. Ako je potrebno, podučite ih kako se pokajati te ostati čiste i dostojne.

Dakle, ako vam ovo zvuči poznato, moja braćo i sestre, to je zato što sam govorio roditeljima i njihovoj djeci tri opća sabora zaredom. Prošlog sam travnja potaknuo mlade da »uče lekcije prošlosti«. Iz tog govora citiram: »Kad ste voljni slušati i učiti, neke od najznačajnijih životnih poduka dolaze od onih koji su išli ispred vas... Koliko bi vaš život bio bolji kada biste slijedili plemeniti primjer vjernih Kristovih sljedbenika« (»Learning the Lessons of the Past«, *Liahona*, svibanj 2009, 31, 33).

Prošlog listopada govorio sam očevima i sinovima na svećeničkom sastanku, a danas sam uglavnom govorio majkama i kćerkama. U svakom je slučaju moja poruka bila drugačija, ali slična. Nadam se da slušate i vidite obrazac te čujete postojanu, dosljednu poruku koja je u ovim posljednjim danima ključna - čak i kritična - da se roditelji i djeca međusobno slušaju i uče jedni od drugih. To nisu samo izuzetne ideje o kojima sam govorio. To je suština, središte Božjeg nauma za našu vječnu sreću i mir.

Crkva će pomoći gdje god može. Tu smo da bismo vam pomogli i podržali vas kao roditelje i djecu. No dom je najvažnije mjesto gdje se mladi mogu pripremiti da vode obitelji i Crkvu sutra. Na svakome je od nas kao majki i očeva da učinimo sve što možemo kako bismo pripremili našu mladež da budu vjerni, pravedni muškarci i žene. Upravo u domovima moramo podučavati evanđelje primjerom i prema uputama.

Dovršavam svoj savjet proročkim zaključkom predsjednika Josepha F. Smitha: »Naša [obiteljska] druženja nisu isključivo namijenjena za ovaj život, za vrijeme, kako ga razlučujemo od vječnosti. Mi živimo za vrijeme i za vječnost. Stvaramo veze i odnose za vrijeme i cijelu vječnost... Tko, osim svetaca posljednjih dana, razmišlja o pomisli da ćemo nakon smrti nastaviti uživati u obiteljskom ustrojstvu, gdje se otac, majka, djeca međusobno prepoznaju... gdje je taj obiteljski ustroj jedinica u velikom i savršenom ustroju Božjeg djela, te je osmišljen da traje kroz vrijeme i vječnost?« (*Teachings: Joseph F. Smith, 385, 386*).

Neka nas Bog blagoslovi da se međusobno podučavamo, odgajamo i pripremamo unutar zidova vlastitih domova za veliko djelo koje svi mi moramo izvršiti sada i u budućnosti, moja je molitva, u ime Isusa Krista. Amen.